

gjøre, at der nemlig udfordres en Frost af flere Maaneders Varighed, for at frembringe et Iisdække af en Alens Mægtighed.

Af virkeligt Værd synes de Iagttagelser at være, hvilke Forfatteren har anstillet over Isens Structurforhold, efterat denne i længere Tid har været udsat for en Temperatur, der ligger nær ved Smeltepunktet; men vi troe at burde bemærke, at disse Iagttagelser ikkun have en ringe Indflydelse paa den af Forfatteren opstillede nye Gletschertheorie.

Da den indsendte Afhandling udgjør en Deel af et større Værk, som snart vil udkomme, saa kan der ikke være Tale om en Optagelse deraf i Selskabets Skrifter. Vi foreslaae derfor, at takke Forfatteren og at meddele ham en Oversættelse af nærværende Betænkning."

Kjöbenhavn den 30. Juni 1843.

H. C. Örsted. Schouw. G. Forchhammer. Pingel.

Selskabet bifaldt Comitée Betænkningen.

Generalkrigscommissair *Falbe* meddeelte Selskabet en Efterretning om hans Arbeide over Afrikas Nordkyst i følgende Skrivelse:

Jeg har i sin Tid meldt det ærede Selskab det foreløbige Resultat af min i 1837-38 foretagne Reise i Provindsen Constantina og i Riget Tunis. Den første Deel af „Excursions dans l'Afrique septentrionale," indeholdende den Beretning om Constantina, som jeg, efter denne Stads Erobring havde indsendt til Selskabet for Carthagos Exploration, har jeg havt den Ære, i sin Tid at tilstille Selskabet det originale Manuscript og nogle trykte Exemplarer af. Jeg vedlægger nu til behageligt Eftersyn et specielt Kort over Staden og dens Omegn (i hvis Optagelse jeg var de franske Officerer behjælpelig og hvoraf en Original-Tegning blev tilstillet Höiselig Kong Frederik den Sjette), saavel som en Deel Udsigter af hine Egne, skizzerede paa Stedet, deels af mig, deels af en ung fransk Maler: deres Udarbeidelse i Aquarel er foretaget i depôt de la guerre i Paris, under mit Tilsyn.

Ligeledes har jeg tilmeldt det ærede Selskab Indsendelsen af de puniske og berberske Steenskrivter, som jeg hjemsendte fra Tunis, og som nu ere opbevarede i det Kongl. Kunst Museum. Disse samt en Mosaïque fra Carthago, der blev mig skjænket af Selskabet for denne

Stads Exploration, til Erindring om min Andeel i at fremme dets Formaal, og nogle romerske Steenskrivter, der tilfaldt mig som Deel i Udbyttet, fra de for det carthagiske Selskabs Regning foretagne Udgravninger, har jeg tilsammen givet til det Kongl. Kunst Museum.

Endelig har jeg underrettet det ærede Selskab om, at jeg paa mine Toure omkring i Riget Tunis havde samlet Materialier til et nyt Kort over en Deel af dette Rige, og at jeg, da det ikke kunde forventes, at dets Udgivelse i Danmark nogensinde vilde finde Sted, saa meget villigere havde modtaget det franske Krigsministeriums Tilbud om at lade Kortet udgive fra le depôt de la guerre; dog med den Forpligtelse, at jeg forblev i Paris og udarbejdede mine Materialier, samt konstruerede mit Kort i selve dette Instituts Locale og under dets Direction.

Original-Kortet, som jeg saaledes aflagde efter en Scala af $\frac{1}{200000}$, forblev i le depôt de la guerre tilligemed een, efter en Scala af $\frac{1}{400000}$, tegnet Gjenpart deraf. Efter denne sidste skulde Kortet graveres og saaledes udgjøre et fjerde, saa at sige completerende Kort til de 3, som efter samme Scala ere udgivne over Riget Algier.

En Calque af det større Original-Kort havde jeg ved min Hjemkomst den Ære at overrække Hans Majestæt, som har behaget at modtage det. Dette Kort har Allerhöistsamme tilladt mig at forevise det ærede Selskab, som deraf kan see, hvor stor min Andeel er i det fra Depôt de la guerre nu udgivne Kort over Tunis, hvoraf jeg tillader mig at offerere Selskabet to af de Exemplarer, som Directeuren, General-Lieutenant Pelet, med Krigsministerens Samtykke, har stillet til min Disposition.

Endvidere tillader jeg mig at vedlægge, som henhørende til dette Arbejde:

1. Brouillon-Tegningen af Kortet over Tunis.
2. Et Folio-Hefte, indeholdende Tabellerne over de fra 121 Stationer maalte, terrestriske Vinkler, som ere benyttede til de trigonometriske Beregninger.
3. Et Folio-Bind, indeholdende Beregninger over de 500 Triangler, hvoraf Nettet bestaaer, af 88 dobbelte sphæriske Triangler for de geographiske Beliggenheder, samt af corresponderende Barometer-Observationer og Zenithal Distancer for Terrain-Höiderne.

4. Et Folio-Hefte, indeholdende den Deel af min Dagbog over de forskjellige Excursioner og Reiser, som angaaer det geodetiske, astronomiske og topographiske Udbytte af dem. Hertil er föiet en Tabel over endeel hidtil kun i de ældste geographiske Værker benævnte Steder, hvis Tilværelse jeg har bekræftet og hvis Beliggenhed jeg har bestemt.
5. Et Folio - Hefte indeholdende alphabetiske Tabeller over de Stæder, Ruiner, Bjerge, Strømme &c., hvis Navne ere anførte i Dagbogen og aflagte paa Kortet.
6. Et Folio-Hefte, indeholdende de geologiske Oplysninger jeg har kunnet samle paa mine Toure. De hertil bragte Prøver af Mineralier, som omtales deri, har Hans Majestæt behaget at give en Plads i sit Mineralie-Cabinet. Nogle Doubletter har Professor Forchhammer faaet. De medbragte Planter har jeg alleveret til Professor Schouw.
7. Et Hefte indeholdende nogle Noticer over Landets Befolkning især over den nomadiske Deel, over deres Fordeling under Landets Administration &c. &c.
8. En Mappe, indeholdende 20 topographiske Croquis og Detail-Kort over forskjellige Stæder og interessante Puncter, samt 50 architectoniske og Frihaandstegninger af antiqvariske Gjenstande.
9. To Prospecter af Tunis.

Af alle disse Piecer har Depôt de la guerre en dersteds udarbejdet Original eller en verificeret Gjenpart. De geographiske Resultater af min Reise ere dermed udarbejdede og endte.

At General-Gouverneuren over Algier paa Expeditionen til Constantina i 1837 oprettede en videnskabelig Commission, som jeg er Medlem af, er det ærede Selskab bekjendt, ligesom og, at jeg under mit Ophold i Paris blev foreslaaet af l'Académie des inscriptions et belles lettres og udnævnt af Krigsministeren til Medlem af den videnskabelige Commission, som i Januar 1840 begav sig til Algier. Paa General Pelets Forlangende havde Krigsministeren bestemt, at jeg, med en Generalstabs Officeer og en Naturkyndig, under min umiddelbare Ledning, skulde fortsætte mine archeologiske Undersøgelser i Riget Tunis samt Opmaalingerne af dette Land indtil Grændsen af Constantina og længere Syd efter end mit Kort rækker.

Omstændighederne vare gunstige og Kaldet hæderligt, især for en Fremmed.

Jeg maa meget beklage, at mine Hjælpemidler ikke tillode mig at følge dette ærefulde Kald, da det vilde have bødet paa det manglende og ufuldkomne, som endnu findes paa det udgivne Kort. Disse Mangler ville ikke saa let eller hurtigen blive udfyldte, som man her i Landet troede det gjørligt. Uden at paaberaabe mig min Kundskab og Erfaring om Landet og Forholdene, skal jeg bede det ærede Selskab bemærke, hvorlidet der i geographisk Henseende er udrettet fra Doctor Schavs 100 Aars gamle Kort, indtil jeg i 1831-32 opmaalte Egnen af Tunis og Carthago, hvoraf en Deel er udgivet ved det ærede Selskabs Understøttelse.

Uagtet de store Midler, som Frankrig og England have dertil, blev forresten intet foretaget förend jeg atter tog fat paa Landets Opmaaling i 1838. — Heller ikke senere er der udrettet stort; thi de Itineraarer, som Capitain Pricot de St. Maire samlede paa en Reise i Landet, der havde det algierske Cavalleries Remonte til Formaal, ere aflagte, ved Hjælp af et Lomme-Compas, det eneste Instrument han havde med sig, og vilde saaledes, hvor fortræffelige baade de og hans Croquis af mange Steder end ere, dog været lidet brugbare, hvis man i Depôt de la guerre ikke havde kunnet støtte dem paa mine geodetiske Puncter. Det er ogsaa kun den Deel af dem, der have en sand Værdie for Kortets Forøgelse. Var der saaledes nogen Grund for det franske Krigsministerium at ønske Undersøgelserne i Tunis fortsatte ved mig, var der fölgelig end mere Grund for mig til, skjönt fjernet fra den directe Andeel i den videnskabelige Commissions Arbeider, at vise min Taknemmelighed for den Anerkjendelse mit Arbeide havde erholdt, ved at give alle de Meddelelser jeg er i Besiddelse af.

Jeg har derfor begyndt Udarbeidelsen af den archeologiske Deel af min Reises Udbytte med:

1. en Afhandling over de hidtil bekjendte puniske og berberske Steenskrivters Alder, hvilken jeg i afdigte Aar indsendte til Krigs-Ministeriets Disposition, som tilstillede den til den Commission af Académie des inscriptions et belles lettres, der er constitueret forat bedømme og udgive de Arbeider, la commission scientifique de l'Algerie har samlet. Den akademiske

Commissions Secretair, Hr. Jomard, har underrettet mig om, at Afhandlingen er antaget som et Bidrag til det Værk om Berberiet, som Regjeringen har betroet Commissionen Udgivelsen af. — Mit originale Manuscript af denne Afhandling vedlægges herved.

2. De latinske Steenskrivter jeg har forefundet paa min Tour, 150 i Tallet, findes i vedföiede Hæfte; de ere deels nye, deels ældre bekjendte, men ufuldkomment læste eller afbildede. Her sees de efter en Scala, som giver en klar Forestilling om Indskrivtens Form og Bogstavernes Störrelse, samt disses Dannelse, der er vigtig for at kjende deres Tidsalder; med den væsentlige Forbedring, at Bogstaverne staae paa deres Plads ligesom paa Stenen, saa at man ved at udfylde de störrer eller mindre Lacuner, saa meget lettere kan supplere det Manglende. Ved nogle af disse Indskrivter har jeg vedhæftet de Afskrivter jeg tog paa Stedet, paa dertil afstreget Papir. De vise den Maade jeg har fundet at være den bedste, hvor man ikke kan have alle Apparater til Calquering ved Haanden, eller hvor man ikke kan naae til Inskrivtens Plads, eller hvor Skrivten er for stor til Calquering.

Det vilde være mig tilfredsstillende, ogsaa at kunne forelægge det ærede Selskab den reenskrevne Relation af den archeologiske Deel af min Dagbog, men jeg har stedse opsat denne Afhandlings Udarbeidelse intil jeg fik Kortet publiceret.

Jeg forbeholder mig at meddele den, naar jeg, som det er min Hensigt, sender den til Krigsministeriets Disposition, tilligemed ovenomtalte Hefte af romerske Steenskrivter. Den vigtigste Deel af denne Afhandling vil angaae de Steder jeg har opdaget. —

Medens hiin Deel af Arbeidet saaledes var standset, har jeg beskjæftiget mig med den afrikansk numismatiske, og i denne Retning har jeg ved Hans Majestæts allernaadigste Befaling om Forögelsen af de Kongelige Myntsamlingers afrikanske Suitter, seet mig istand til at udarbeide et Catalog over Nord-Afrikas puniske, græske og romerske Mynter, som ikke allene indbefatter alt hvad de danske Cabinetter eie og jeg selv kjendte, men ogsaa Alt hvad numismatiske Værker have bragt til vor Kundskab om fremmede Cabinetters Indhold. Det var min Hensigt ogsaa at indsende dette Catalog til Paris, som et Bidrag til

Værket over Algier, men efterat Hr. Magister Lindberg havde indvilliget i min Anmodning om at underkaste de afrikansk-puniske Mynter en fornyet Grandskning, fik Sagen et ganske andet Udseende. Ved hans udholdende Flid er det lykkedes ham at læse de hidtil ubekjendte puniske og numidiske Mynt-Legender, og han har derved bragt os til Kundskab om tre Gange saa mange Stæder hvor puniske Mynter ere prægede, som man hidtil ahnede Tilværelsen af. Hans Majestæt har desaarsag allernaadigst bestemt, at Værket maatte publiceres for det Offentliges Regning og tilladt, at der til dets yderligere Fuldstændiggjørelse maatte udgaae en Bekjendtgjørelse herom, saavel til Udlandet som hersteds, af hvilken jeg tillader mig at vedlægge nogle Exemplarer.

Magister *Lindbergs* Udkast til de Artikler, som skulle ledsage Beskrivelsen af hver af de africanske Stæders Mynter, saavel som det udarbeidede Catalog, følger herved. Det indeholder Beskrivelsen af 1600 Mynter, hvoraf 400 maa betragtes som Doubletter, da de kun adskilles ved Vægten. Det bedste hidtil bekjendte Værk: *Mionnet Descr. des médailles grecques*, indeholder omtrent 800, hvoraf 150 ere Doubletter som hine. Selv om de Suiten af Afstøbninger, som med Grund kunne forventes fra mange Cabinetter, ikke indløbe, vil Værket dog blive det dobbelte af hiint og langt hensigtsmæssigere udarbejdet; men hvor möisommelig end en saa langvarig, ved en Række af et Par Hundrede Værker gennemført og sammenlignet Compilation end har været, saa har den dog kun ringe Værd imod de Opdagelser, som skyldes Magister *Lindbergs* grundige og udbredte Kundskaber, og skal jeg i den Anledning bede det ærede Selskab lægge Mærke til: at det er *alene ham* man skylder de vigtige Opdagelser i den orientalske Numismatik, som det Kongelige Mynt-Cabinets Suiten af orientalske Mynter have givet Stof til og som findes i hans derom skrevne Afhandlinger, hvoraf jeg vedlægger den endnu ikke udgivne over de Buvidiske Emirers Mynter. Disse fleersidige Arbejder ere de eneste numismatiske, som ere udgangne fra det Kongelige Mynt-Cabinet over udenrigs Numismatik siden Professor *Ramus's* Catalog saae Lyset, og de fortjene vistnok Selskabets Anerkjendelse.

Jeg beder det ærede Selskab underrette mig om nogen af dets Medlemmer, i de hermed følgende Documenter skulde finde noget, som var værd at lægge Mærke til eller egnede sig til Offentliggjørelse. Det

eneste jeg selv for Öieblikket kunde troe skicket dertil, vilde være en Beskrivelse af Kortet over Tunis, uddragen af de vedföiede Materialier.

Det er mit Önske at det ärede Selskab vil tillade Opbevarelsen af disse mine originale Afhandlinger i dets Archiv, naar jeg har afbenyttet dem til Udarbeidelsen af den archeologiske Deel af mine Itine-rairer, og det skal være mig kjært om dette videnskabelige Udbytte og de Oldsager jeg har föröget Museerne med, kunne ansees som Erstatning for den Understöttelse jeg erholdt af Regjeringen til min sidste Reise i Afrika."

Kjöbenhavn den 1. Juni 1843.

Falbe.

En af Selskabet udnævnt Comitee afgav i den Anledning fölgende Beretning:

„Det kongelige danske Videnskabernes Selskab har udnævnt Undertegnede til at sammentræde i en Comitee, for ved afgiven Betænkning at sætte Selskabet i Stand til at give Herr General-Krigscommissair *Falbe* den Underretning, han önsker som Svar paa en Skrivelse af 1ste Juni d. A., der ledsagede de to Exemplarer af et ved hans Medvirkning i det kongelige franske General-Krigsdepot udarbeidet og derfra nylig udgivet Kort over Riget Tunis, hvilke han skjænkede Selskabet, og de Afhandlinger, Samlinger, Croquis, Tegninger og maleriske Udsigter hvilke han forelagde samme i Mödets den 2den Juni sidstleden, og som i Forbindelse med nogle tidligere modtagne Meddelelser indeholde det videnskabelige Udbytte af General-Krigscommissairens Reise i Provindsen Constantina og Riget Tunis i Aarene 1837 og 1838. Jfölge denne Udnævnelse have vi nu gjort os nærmere bekendte med disse Arbeider, forsaavidt de ikke vare udförte med udelukkende Hensyn til ovennævnte, Kort og altsaa maatte antages at være fuldstændigen benyttede ved dettes Udarbeidelse. Vi have derved havt Leilighed til, under Anerkjendelsen af den Ombu, hvormed disse Arbeider overalt ere udförte, med Glæde at bemærke, at det er lykkedes Herr General-Krigscommissairen, ved sin levende Interesse for Sagen og ved omhyggelig Benyttelse af de Fordele, hans Stilling tilböd ham, foruden de til det nævnte Korts Construction fornödne Opmaalinger, Observationer og Beregninger, at tilveiebringe en ret anseelig Mængde af Materialier til Oplysning om Tunis's Antiquiteter, Ethnographie og Topographie, og vi tvivle ikke om,